Wymagania edukacyjne z historii w klasie VIII

Podręcznik – „Wczoraj i dziś 8 ”
Poziomy wymagań edukacyjnych

Ocena celująca – uczeń w pełni opanował zakres wymagań na ocenę bardzo dobrą, nie tylko potrafi korzystać z różnych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela, ale również umie samodzielnie uzyskać wiadomości, samodzielnie inicjuje rozwiązania konkretnych problemów w sposób kreatywny, zarówno w czasie lekcji jak i w pracy pozalekcyjnej. Umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami poznawanymi na innych przedmiotach. Na podstawie różnych przekazów źródłowych i wiedzy ogólnej potrafi przedstawić własny obraz przeszłości oraz formułować własne wnioski, oceny i sądy historyczne oraz je uzasadnić (np. biorąc udział w dyskusji). Wyraża samodzielny, krytyczny stosunek do określonych zagadnień z przeszłości. Umie powiązać dzieje własnego regionu z dziejami Polski.

Ocena bardzo dobra – uczeń w stopniu bardzo dobrym opanował zakres wymagań, sprawnie korzysta ze wszystkich dostępnych i wskazanych przez nauczyciela źródeł informacji; potrafi również, korzystając ze wskazówek nauczyciela, dotrzeć do innych źródeł wiadomości, samodzielnie rozwiązuje problemy i zadania postawione przez nauczyciela wykorzystując nabyte umiejętności, jest aktywny podczas lekcji, rozwiązuje dodatkowe zadania o średnim stopniu trudności, potrafi poprawnie rozumować w kategoriach przyczynowo-skutkowych wykorzystując wiedzę przewidzianą programem. Interpretuje wydarzenia wykorzystując materiały źródłowe, broni umiejętnie własnego sądu i swobodnie posługuje się mapą historyczną.

Ocena dobra – uczeń w stopniu zadowalającym opanował zakres wymagań, potrafi korzystać ze wszystkich poznanych w czasie lekcji źródeł informacji, umie samodzielnie rozwiązywać typowe zadania, natomiast zadania o stopniu trudniejszym wykonuje pod kierunkiem nauczyciela, rozwiązuje niektóre dodatkowe zadania o stosunkowo niewielkiej skali trudności,

poprawnie rozumuje w kategoriach przyczynowo - skutkowych, jest aktywny w czasie lekcji. Podejmuje próby komentowania wydarzeń historycznych, potrafi posługiwać się mapą, umie umieszczać wydarzenia historyczne w przedziałach wiekowych.

Ocena dostateczna – uczeń opanował zakres wymagań w stopniu poprawnym; potrafi pod kierunkiem nauczyciela skorzystać z podstawowych źródeł informacji, potrafi wykonać proste zadania, w czasie lekcji wykazuje się aktywnością w stopniu zadowalającym. Uczeń zna niektóre wydarzenia
i postaci z dziejów regionu, w stopniu dostatecznym potrafi posługiwać się mapą.

Ocena dopuszczająca – uczeń powinien wykazać się znajomością elementarnej wiedzy, przy pomocy nauczyciela potrafi wykonać proste polecenia wymagające wykorzystania podstawowych umiejętności.

Ocena niedostateczna - uczeń nie opanował określonego minimum materiału, nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi wykonać prostych poleceń wymagających wykorzystania podstawowych umiejętności. Brak jakichkolwiek umiejętności pracy z mapą.

Temat lekcji	Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe
ROZDZIAŁ I: II WOJNA ŚWIATOWA		
1. Napaść na Polskę	– wyjaśnia znaczenie terminów: wojna błyskawiczna (Blitzkrieg), bitwa graniczna, „dziwna wojna”, internowanie – zna daty: agresji Niemiec na Polskę (1 IX 1939), bitwy o Westerplatte (1–7 IX 1939), wkroczenia Armii Czerwonej do Polski (17 IX 1939)	– wyjaśnia znaczenie terminów: prowokacja gliwicka, „polskie Termopile”, Korpus Ochrony Pogranicza (KOP), Grupy Specjalne (Einsatzgruppen) – zna daty: prowokacji gliwickiej (31 VIII 1939), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Francję i Wielką Brytanię (3 IX 1939), bitwy nad Bzurą

	– identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina, Henryka Sucharskiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego – wskazuje na mapie kierunki uderzeń armii niemieckiej i sowieckiej – wyjaśnia przyczyny klęski Polski we wrześniu 1939 r. – opisuje przykłady bohaterstwa polskich żołnierzy – przedstawia przykłady zbrodni wojennych dokonanych przez Niemców i Sowietów w czasie wojny obronnej Polski	(9–22 IX 1939), ewakuacji władz państwowych i wojskowych z Warszawy (6/7 IX 1939), internowania władz polskich w Rumunii (17/18 IX 1939), kapitulacji Warszawy (28 IX 1939), kapitulacji Helu (2 X 1939), kapitulacji pod Kockiem (6 X 1939) – identyfikuje postacie: Władysława Raginisa, Franciszka Kleeberga, Franciszka Dąbrowskiego, Józefa Unruga, Tadeusza Kutrzeby – przedstawia stosunek sił ZSRS, Niemiec i Polski – przedstawia polityczne i militarne założenia planu obrony Polski w 1939 r. – porównuje plany Polski i Niemiec przygotowane na wypadek wojny – omawia okoliczności wkroczenia wojsk sowieckich na terytorium Polski w kontekście paktu Ribbentrop–Mołotow – wymienia miejsca kluczowych bitew wojny obronnej Polski stoczonych z wojskami niemieckimi i sowieckimi – wymienia i charakteryzuje etapy wojny obronnej Polski – ocenia postawę aliantów zachodnich wobec Polski we wrześniu 1939 r. – ocenia postawę władz polskich we wrześniu 1939 r.
2. Podbój Europy przez Hitlera i Stalina	– wyjaśnia znaczenie terminów: alianci, bitwa o Anglię, linia Maginota, kolaboracja – zna daty: napaści niemieckiej na Danię i Norwegię (IV 1940), ataku III Rzeszy na Francję (V 1940), bitwy o Anglię (VII–X 1940) – identyfikuje postacie: Winstona Churchilla, Charles'a de Gaulle'a – wymienia państwa, które padły ofiarą agresji sowieckiej oraz niemieckiej do 1941 r. – wskazuje na mapie obszary zagarnięte przez ZSRS i III Rzeszę do 1941 r. – przedstawia cele polityki Hitlera i Stalina w Europie w latach 1939–1941	– wyjaśnia znaczenie terminów: wojna zimowa, państwo marionetkowe, państwo Vichy, Komitet Wolnej Francji, linia Mannerheima – zna daty: wojny sowiecko-fińskiej (XI 1939 – III 1940), zajęcia republik bałtyckich przez ZSRS (VI 1940), ewakuacji wojsk alianckich z Dunkierki (V–VI 1940), ataku Niemiec na Jugosławię i Grecję (IV 1941) – identyfikuje postacie: Vidkuna Quislinga, Philippe'a Pétaina – przedstawia ekspansję ZSRS w latach 1939–1941 – omawia sposób przejęcia kontroli nad republikami bałtyckimi przez ZSRS w 1940 r. – opisuje kolejne etapy agresji Niemiec w latach 1940–1941 – wyjaśnia główne przyczyny pokonania Francji przez armię niemiecką w 1940 r.

	– przedstawia najważniejsze działania wojenne w Europie z lat 1939–1941 – opisuje skutki bitwy o Anglię oraz omawia jej polityczne i militarne znaczenie	– ocenia sytuację polityczną i militarną w Europie w 1941 r.
TSW – Dlaczego Niemcy nie zdobyli Anglii?`	– wyjaśnia znaczenie terminów: operacja „Lew morski”, Enigma – zna datę: bitwy o Anglię (VII–X 1940) – identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Winstona Churchilla – wymienia cele niemieckich ataków lotniczych na Wielką Brytanię – wskazuje wynalazki techniczne, które pomogły Brytyjczykom w walce z Niemcami – przedstawia militarny wkład Polaków w obronę Wielkiej Brytanii	– zna daty: największego nalotu niemieckiego na Wielką Brytanię (15 IX 1940), nalotu na Coventry (XI 1940) – identyfikuje postacie: Mariana Rejewskiego, Jerzego Różyckiego, Henryka Zygalskiego – omawia założenia niemieckiego planu inwazji na Wielką Brytanię – porównuje potencjał militarny wojsk niemieckich i brytyjskich w czasie bitwy o Anglię – wyjaśnia, jakie były przyczyny klęski Niemiec w bitwie o Anglię – ocenia wkład polskich lotników w walki o Wielką Brytanię
3. Wojna III Rzeszy z ZSRS	– wyjaśnia znaczenie terminów: plan „Barbarossa”, Wielka Wojna Ojczyźniana – zna daty: agresji Niemiec na ZSRS (22 VI 1941), bitwy pod Moskwą (XI–XII 1941), bitwy pod Stalingradem (VIII 1942 – II 1943) – identyfikuje postać Gieorgija Żukowa – wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny Niemiec i ZSRS: pod Moskwą i pod Stalingradem – wyjaśnia przyczyny ataku III Rzeszy na Związek Sowiecki – przedstawia etapy wojny niemiecko-sowieckiej – omawia przełomowe znaczenie bitwy stalingradzkiej dla przebiegu II wojny światowej – wyjaśnia, jakie czynniki spowodowały klęskę ofensywy niemieckiej na Moskwę w 1941 r.	– wyjaśnia znaczenie terminów: blokada Leningradu, Lend-Lease Act – zna datę blokady Leningradu (1941–1944) – identyfikuje postać Friedricha von Paulusa – przedstawia przebieg działań wojennych na froncie wschodnim w latach 1941–1943 – przedstawia warunki prowadzenia działań wojennych przez Niemcy na terenie ZSRS – wyjaśnia przyczyny i okoliczności zdobycia przewagi militarnej przez ZSRS – charakteryzuje stosunek ludności do okupanta na zajmowanych terenach przez Niemców – przedstawia, w jaki sposób Niemcy traktowali jeńców sowieckich – wskazuje powody zbliżenia Wielkiej Brytanii i USA do ZSRS – ocenia postawę władz sowieckich w czasie Wielkiej Wojny Ojczyźnianej

4. Polityka okupacyjna III Rzeszy	– wyjaśnia znaczenie terminów: ruch oporu, getto, Holokaust, obóz koncentracyjny, pacyfikacja, Generalny Plan Wschodni, gwiazda Dawida, obóz zagłady – zna datę powstania Generalnego Planu Wschodniego (1942) – identyfikuje postacie: Adolfa Eichmanna, Ireny Sendlerowej – przedstawia założenia polityki rasowej hitlerowców oraz metody jej realizacji – wymienia założenia niemieckiego Generalnego Planu Wschód – charakteryzuje politykę okupacyjną Niemiec – wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborujące z Niemcami, oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch oporu – wyjaśnia, jakimi sposobami ludność terenów okupowanych niosła pomoc Żydom – omawia bilans Holokaustu	– wyjaśnia znaczenie terminów: „przestrzeń życiowa” (Lebensraum), „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”, Szoah, „Żegota”, szmalcownicy, Babi Jar, Ponary, czetnicy – zna daty: konferencji w Wannsee (I 1942), wybuchu antyniemieckiego powstania w Paryżu (VIII 1942) – identyfikuje postacie: Heinricha Himmlera, Josipa Broza-Tity, Oskara Schindlera, Raoula Wallenberga, Henryka Sławika – wskazuje na mapie obozy koncentracyjne i obozy zagłady w Europie – porównuje sytuację ludności na terytoriach okupowanych przez Niemców – przedstawia przebieg zagłady europejskich Żydów – omawia postawy ludności ziem okupowanych wobec Holokaustu i niemieckich agresorów – ocenia postawy wobec Holokaustu
5. Wojna poza Europą	– wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa o Atlantyk, pakt trzech, wilcze stada, konwój, Enigma, lotniskowiec – zna daty: podpisania paktu trzech (IX 1940), ataku Japonii na USA (7 XII 1941), bitwa pod El Alamein (X–XI 1942), bitwy o Midway (VI 1942), kapitulacji wojsk włoskich i niemieckich w Afryce (V 1943) – identyfikuje postacie: Franklina Delano Roosevelta, Erwina Rommla – wymienia główne strony konfliktu w Afryce i w rejonie Pacyfiku oraz ich najważniejsze cele strategiczne – wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew pod El Alamein i pod Midway i lokalizuje je na mapie – wyjaśnia znaczenie bitwy o Atlantyk dla losów II wojny światowej – ocenia konsekwencje włączenia się USA do wojny	– wyjaśnia znaczenie terminów: U-Boot, pancernik, operacja „Torch”, Afrika Korps – zna daty: ataku Włoch na Egipt (VIII 1940), nalotów na Maltę (1940–1942), lądowania wojsk niemieckich w Afryce (1941), bitwy na Morzu Koralowym (V 1942), walk o Guadalcanal (VIII 1942 – II 1943) – identyfikuje postacie: Bernarda Montgomery’ego, Dwighta Davida Eisenhowera – wskazuje na mapie obszary opanowane przez Japończyków do końca 1942 r. – przedstawia przebieg walk w Afryce – omawia działania wojenne na morzach i oceanach – charakteryzuje ekspansję japońską w Azji – przedstawia rozwiązania militarne, które obie strony stosowały podczas zmagań na Oceanie Atlantyckim

6. Droga do zwycięstwa	– wyjaśnia znaczenie terminów: Karta atlantycka, Wielka Koalicja, Wielka Trójka, konferencja w Teheranie, operacja „Overlord” – zna daty: podpisania Karty atlantyckiej (VIII 1941 r.), bitwy na Łuku Kurskim (VII 1943), konferencji w Teheranie (XI–XII 1943), bitwy o Monte Cassino (V 1944), operacji „Overlord” (VI 1944) – identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla – wyjaśnia genezę powstania i cele Wielkiej Koalicji – przedstawia decyzje podjęte podczas obrad Wielkiej Trójki w Teheranie – wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew i operacji militarnych na froncie wschodnim i zachodnim w latach 1943–1944	– wyjaśnia znaczenie terminów: *Lend-Lease Act*, konferencja w Casablance, operacja „Market Garden”, linia Gustawa, operacja „Bagration” – zna daty: konferencji w Casablance (I 1943), lądowania wojsk alianckich na Sycylii (VII 1943), ofensywy Armii Czerwonej na froncie wschodnim (VI 1944), zamachu na A. Hitlera (VII 1944), bitwy pod Falaise (VIII 1944) – identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Stanisława Maczka, Clausa von Stauffenberga – przedstawia etapy formowania się Wielkiej Koalicji antyhitlerowskiej – przedstawia decyzje podjęte podczas konferencji w Casablance – charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej – opisuje walki na froncie zachodnim i zachodnim i we Włoszech w latach 1943–1944 – przedstawia przyczyny, okoliczności i skutki zamachu na Hitlera – przedstawia wizję powojennego świata zarysowaną w Karcie atlantyckiej przez przywódców USA i Wielkiej Brytanii
7. Koniec II wojny światowej	– wyjaśnia znaczenie terminów: ład jałtański, operacja berlińska, bezwarunkowa kapitulacja, kamikadze – zna daty: konferencji jałtańskiej (II 1945), bezwarunkowej kapitulacji III Rzeszy (8/9 V 1945), zrzucenia bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki (6 i 9 VIII 1945), bezwarunkowej kapitulacji Japonii (2 IX 1945) – identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla – przedstawia decyzje podjęte podczas konferencji jałtańskiej – przedstawia wielkie operacje strategiczne na froncie wschodnim i zachodnim	– wyjaśnia znaczenie terminów: Wał Pomorski, taktyka „żabich skoków” – zna daty: bitwy na Morzu Filipińskim (VI 1944), bitwy o Iwo Jimę (II–III 1945), operacji berlińskiej (IV 1945), zdobycia Berlina (2 V 1945), – identyfikuje postacie: Douglasa MacArthura – charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej – charakteryzuje działania na froncie wschodnim, zachodnim i na Pacyfiku w latach 1944–1945 – wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiła kapitulacja III Rzeszy i Japonii – omawia metody prowadzenia walki w rejonie Azji i Pacyfiku oraz przedstawia ich skutki – ocenia założenia ładu jałtańskiego

		– ocenia decyzję Amerykanów o użyciu bomby atomowej przeciwko Japonii
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU I		
ROZDZIAŁ II: POLACY PODCZAS II WOJNY ŚWIATOWEJ		
1. Dwie okupacje	– wyjaśnia znaczenie terminów: Generalne Gubernatorstwo, wysiedlenia, deportacja, sowietyzacja, łapanka, volkslista, akcja AB – zna daty: akcji AB (V–VI 1940), zbrodni katyńskiej (IV–V 1940) – wskazuje na mapie tereny pod okupacją niemiecką i sowiecką, miejsca masowych egzekucji Polaków pod okupacją niemiecką oraz zsyłek i kaźni ludności polskiej w ZSRS – charakteryzuje główne cele niemieckiej i sowieckiej polityki okupacyjnej – podaje przykłady terroru niemieckiego i sowieckiego – wyjaśnia, jaki cel zamierzali zrealizować Niemcy, mordując polską inteligencję – omawia okoliczności i przebieg zbrodni katyńskiej	: – wyjaśnia znaczenie terminów: traktat o granicach i przyjaźni, operacja „Tannenberg”, volksdeutsch, gadzinówka, Akcja Specjalna „Kraków”, granatowa policja, Pawiak, paszportyzacja – zna daty: podpisania traktatu o granicach i przyjaźni (28 IX 1939), Akcji Specjalnej „Kraków” (XI 1939), wyborów do zgromadzeń na Kresach (X 1939), paszportyzacji (1940), deportacji Polaków w głąb ZSRS (II, IV i VI 1940 oraz V/VI 1941) – identyfikuje postać Hansa Franka – przedstawia zmiany terytorialne na ziemiach polskich pod okupacją – przedstawia i porównuje politykę okupanta niemieckiego na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie – charakteryzuje życie codzienne w kraju pod okupacją niemiecką na przykładzie Warszawy – przedstawia cele deportacji Polaków w głąb ZSRS – porównuje i ocenia okupacyjną politykę władz niemieckich i sowieckich wobec społeczeństwa polskiego
2. Władze polskie na uchodźstwie	– wyjaśnia znaczenie terminów: rząd emigracyjny, układ Sikorski–Majski, armia Andersa, sprawa katyńska, katastrofa gibraltarska – zna daty: powstania rządu emigracyjnego (IX 1939), układu Sikorski–Majski (VII 1941), katastrofy gibraltarskiej (VII 1943) – identyfikuje postacie: Władysława Sikorskiego, Władysława Raczkiewicza, Władysława Andersa – przedstawia okoliczności powstania polskiego rządu emigracyjnego – omawia postanowienia układu Sikorski–Majski – przedstawia okoliczności formowania się Armii Polskiej w ZSRS	– wyjaśnia znaczenie terminu: Rada Narodowa RP – zna daty: zerwania stosunków rządu emigracyjnego z ZSRS (IV 1943), ewakuacji armii Andersa na Bliski Wschód (VIII 1942) – identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Kazimierza Sosnkowskiego – omawia losy polskich żołnierzy internowanych po klęsce wrześniowej – przedstawia okoliczności podpisania układu Sikorski–Majski – wyjaśnia, jakie znaczenie miała działalność rządu emigracyjnego dla Polaków w kraju i na uchodźstwie

	– wyjaśnia przyczyny zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem na uchodźstwie	– opisuje okoliczności wyjścia z ZSRS armii Andersa – omawia polityczne skutki katastrofy gibraltarskiej – przedstawia tworzące się w ZSRS i w kraju pod okupacją ośrodki przyszłych polskich władz komunistycznych – ocenia znaczenie układu Sikorski–Majski dla sprawy polskiej w czasie II wojny światowej
3. Polskie Państwo Podziemne	– wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Państwo Podziemne, Armia Krajowa (AK), Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), Delegatura Rządu RP na Kraj, Rada Jedności Narodowej (RJN), Szare Szeregi, mały sabotaż, dywersja – zna daty: powstania Delegatury Rządu RP na Kraj (XII 1940), powstania AK (14 II 1942) – identyfikuje postacie: Stefana Roweckiego, ps. Grot, Tadeusza Komorowskiego, ps. Bór, Jana Bytnara, ps. Rudy – wskazuje na mapie rejony najintensywniejszej działalności polskiej partyzantki – przedstawia struktury Polskiego Państwa Podziemnego – wymienia sfery działalności Polskiego Państwa Podziemnego – wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Armia Krajowa – omawia rolę Rady Jedności Narodowej w strukturach Polskiego Państwa Podziemnego – wyjaśnia, na czym polegała działalność Delegata Rządu na Kraj	– wyjaśnia znaczenie terminów: partyzantka Hubala, Służba Zwycięstwu Polski (SZP), cichociemni, Kedyw, akcja scaleniowa, Polityczny Komitet Porozumiewawczy (PKP), Narodowa Organizacja Wojskowa, Bataliony Chłopskie, Narodowe Siły Zbrojne, Gwardia Ludowa, Armia Ludowa (AL) – zna daty: powstania SZP (IX 1939), ZWZ (XI 1939), akcji pod Arsenałem (1943), zamachu na F. Kutscherę (II 1944) – identyfikuje postacie: Henryka Dobrzańskiego, Michała Tokarzewskiego-Karaszewicza, Jana Karskiego, Jana Nowaka-Jeziorańskiego, Cyryla Ratajskiego, Kazimierza Sosnkowskiego – charakteryzuje działalność partyzantki majora Hubala – omawia strukturę i działalność Szarych Szeregów – omawia proces budowania struktur wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego – wyjaśnia, na czym polegała akcja scaleniowa – wymienia najważniejsze akcje zbrojne ZWZ-AK – charakteryzuje działalność polskich partii politycznych w okresie okupacji – przedstawia działalność Delegatury Rządu na Kraj – wyjaśnia, w jaki sposób rząd emigracyjny utrzymywał kontakty z krajem pod okupacją
TSW – Zbrojne akcje	– wyjaśnia znaczenie terminów: akcja pod Arsenałem, zamach na F. Kutscherę, sabotaż, dywersja, Kedyw	– wyjaśnia znaczenie terminów: akcja pod Arsenałem („Meksyk II”), akcja „Główki”

polskiego ruchu oporu	– zna daty: akcji pod Arsenałem (III 1943), zamachu na Franza Kutscherę (II 1944) – identyfikuje postacie: Jana Bytnara, ps. Rudy, Tadeusza Zawadzkiego, ps. Zośka, Franza Kutschery – przedstawia przyczyny i skutki akcji pod Arsenałem – przedstawia przyczyny i skutki zamachu na F. Kutscherę – przedstawia metody działalności Kedywu	– zna daty: decyzji AK o przejściu od biernego oporu do ograniczonej walki z okupantem (1942) – identyfikuje postacie: Emila Fieldorfa, ps. Nil – omawia przebieg akcji pod Arsenałem oraz zamachu na F. Kutscherę – wyjaśnia, jakie represje spotkały Polaków za przeprowadzenie akcji pod Arsenałem – ocenia zaangażowanie młodych ludzi w walce z okupantem
4. Społeczeństwo polskie pod okupacją	– wyjaśnia znaczenie terminów: łapanka, Holokaust, getto, Generalny Plan Wschód, Rada Pomocy Żydom „Żegota”, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, rzeź wołyńska – zna daty: powstania Generalnego Planu Wschód (1942), wybuchu powstania w getcie warszawskim (19 IV 1943), rzezi wołyńskiej (1943) – identyfikuje postacie: Marka Edelmana, Ireny Sendlerowej, Józefa i Wiktorii Ulmów, Witolda Pileckiego – przedstawia założenia Generalnego Planu Wschód – wymienia postawy Polaków wobec polityki okupanta niemieckiego – przedstawia metody eksterminacji narodu żydowskiego – wyjaśnia, w jakim celu okupanci prowadzili walkę z polską kulturą – omawia wysiedlenia na Zamojszczyźnie i ich skutki	– wymienia znaczenie terminów: kontyngent, czarny rynek, Żydowska Organizacja Bojowa (ŻOB), szmalcownik, Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), czystki etniczne – zna daty: decyzji o przeprowadzeniu Holokaustu (1942), początku wysiedleń na Zamojszczyźnie (XI 1942), tzw. krwawej niedzieli (11 VII 1943), zamordowania rodziny Ulmów (24 III 1944) – identyfikuje postacie: Władysława Bartoszewskiego, Zofii Kossak- -Szczuckiej, Jana Karskiego, Stepana Bandery – charakteryzuje warunki życia w getcie – opisuje postawy Polaków wobec Holokaustu – opisuje przebieg powstania w getcie warszawskim – przedstawia stosunek państw zachodnich do Holokaustu – przedstawia przyczyny i przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego na Kresach Wschodnich – ocenia postawy Polaków wobec polityki okupantów – ocenia postawy Polaków wobec Holokaustu
5. Plan „Burza” i powstanie	– wyjaśnia znaczenie terminów: godzina „W”, plan „Burza”, zrzuty – zna daty: opracowania planu „Burza” (1943/1944), powstania warszawskiego (1 VIII – 2 X 1944)	– wyjaśnia znaczenie terminu: operacja „Ostra Brama” – zna daty: operacji „Ostra Brama” (VII 1944), – identyfikuje postacie: Antoniego Chruściela, ps. Monter, Ericha von dem Bacha-Zelewskiego

warszawskie	– identyfikuje postacie: Tadeusza Komorowskiego, ps. Bór, Leopolda Okulickiego – przedstawia założenia planu „Burza” – przedstawia przyczyny i opisuje skutki powstania warszawskiego – charakteryzuje etapy przebiegu powstania warszawskiego	– opisuje realizację planu „Burza” na Kresach Wschodnich – przedstawia sytuację w Warszawie w przededniu powstania i przedstawia jej wpływ na bezpośrednią decyzję wydania rozkazu o jego wybuchu – omawia okoliczności polityczne i militarne, które wpłynęły na podjęcie decyzji o wybuchu powstania w Warszawie – omawia postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego – ocenia decyzję władz polskiego podziemia dotyczącą wybuchu powstania, uwzględniając sytuację międzynarodową i wewnętrzną – ocenia postawę aliantów zachodnich i ZSRS wobec powstania warszawskiego
6. Polacy w koalicji anty-hitlerowskiej	– wyjaśnia znaczenie terminu: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie – zna daty: walk o Narwik (V 1940), walk o Tobruk (VIII – XII 1941), walk o Monte Cassino (V 1944), bitwy pod Lenino (X 1943) – identyfikuje postać Władysława Andersa – wymienia i wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew II wojny światowej z udziałem Polaków (walki o Narwik, bitwa o Anglię, oblężenie Tobruku, Monte Cassino, Arnhem) – wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej	– zna daty: powstania armii gen. Z. Berlinga w ZSRS (V 1943), bitwy pod Falaise (VIII 1944), bitwy pod Arnhem (IX 1944) – identyfikuje postacie: Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego, Zygmunta Szyszko-Bohusza, Zygmunta Berlinga, Karola Świerczewskiego – charakteryzuje proces formowania się polskich oddziałów wojskowych we Francji – opisuje szlak bojowy i sukcesy najsłynniejszych polskich jednostek wojskowych walczących na lądzie, na morzu i w powietrzu na frontach II wojny światowej – ocenia udział Polaków w walkach na frontach II wojny światowej
7. Sprawa polska pod koniec wojny	– wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Partia Robotnicza (PPR), Manifest PKWN, Polska lubelska, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej (TRJN), proces szesnastu – zna daty: powstania PPR (1942), konferencji w Teheranie (1943), ogłoszenia Manifestu PKWN (22 VII 1944), konferencji w Jałcie (II 1945), procesu szesnastu (VI 1945), powstania TRJN (VI 1945) – identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego, Bolesława Bieruta	– wyjaśnia znaczenie terminów: Krajowa Rada Narodowa (KRN), Niepodległość („NIE”) – zna daty: powołania KRN (31 XII 1943/1 I 1944), powstania Rządu Tymczasowego Rzeczypospolitej Polskiej (XII 1944), rozwiązania AK (19 I 1945) – identyfikuje postacie: Edwarda Osóbki-Morawskiego, Augusta Emila Fieldorfa, ps. Nil, Jana Stanisława Jankowskiego, Kazimierza Pużaka, Iwana Sierowa

	– wyjaśnia, w jakich okolicznościach komuniści przejęli władzę w Polsce – wymienia postanowienia konferencji w Teheranie i w Jałcie dotyczące Polski – omawia okoliczności i skutki powstania TRJN – przedstawia metody działania polskich komunistów w celu przejęcia władzy w państwie	– wyjaśnia, w jaki sposób decyzje Wielkiej Trójki w Teheranie łamały postanowienia Karty atlantyckiej – przedstawia najważniejsze etapy procesu przejmowania władzy w Polsce przez komunistów – podaje przejawy zależności powojennej Polski od ZSRS – opisuje metody represji zastosowane przez komunistów wobec Polskiego Państwa Podziemnego – omawia postawy działaczy Polskiego Państwa Podziemnego wobec reżimu komunistycznego – ocenia stosunek wielkich mocarstw do sprawy polskiej
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU II		
ROZDZIAŁ III: ŚWIAT PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ		
1. Powojenny podział świata	– wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Narodów Zjednoczonych, Karta Narodów Zjednoczonych, układ dwubiegunowy, procesy norymberskie, plan Marshalla (Europejski Plan Odbudowy), Powszechna deklaracja praw człowieka, strefa okupacyjna – zna daty: konferencji założycielskiej ONZ (IV 1945), podpisania Karty Narodów Zjednoczonych (VI 1945), konferencji poczdamskiej (VII–VIII 1945), I procesu norymberskiego (XI 1945 – X 1946), uchwalenia Powszechnej deklaracji praw człowieka (1948), – identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry'ego Trumana – wskazuje na mapie podział Europy na blok zachodni i wschodni – przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności i zniszczeń – wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie – opisuje politykę zwycięskich mocarstw wobec Niemiec – przedstawia cele, strukturę i działalność ONZ	– wyjaśnia znaczenie terminów: denazyfikacja, demilitaryzacja, dekartelizacja, demokratyzacja, Rada Bezpieczeństwa ONZ, Zgromadzenie Ogólne ONZ, sekretarz generalny ONZ – zna daty: ogłoszenia planu Marshalla (VI 1947) – identyfikuje postacie: Clementa Attlee, George'a Marshalla – wskazuje na mapie państwa, które przyjęły pomoc USA w ramach planu Marshalla – przedstawia polityczne skutki II wojny światowej – wyjaśnia, w jaki sposób zrealizowano w Niemczech zasadę czterech D – porównuje politykę państw zachodnich i ZSRS wobec Niemiec pod okupacją – wyjaśnia, dlaczego państwa Europy Wschodniej nie skorzystały z planu Marshalla – wyjaśnia przyczyny dominacji USA i ZSRS w powojennym świecie – ocenia znaczenie powstania ONZ

2. Początek zimnej wojny	– wyjaśnia znaczenie terminów: żelazna kurtyna, doktryna Trumana, zimna wojna, mur berliński, blokada Berlina Zachodniego, NATO – zna daty: blokady Berlina Zachodniego (VI 1948–V 1949), proklamowania RFN (IX 1949), powstania NRD (X 1949), powstania NATO (1949), budowy muru berlińskiego (1961) – identyfikuje postacie: Harry'ego Trumana, Konrada Adenauera – wskazuje na mapie żelazną kurtynę, terytorium RFN i NRD – wyjaśnia, w jaki sposób doktryna Trumana miała powstrzymać rosnące wpływy komunistów na świecie – wyjaśnia, czym była zimna wojna – przedstawia przyczyny powstania dwóch państw niemieckich – opisuje okoliczności budowy muru berlińskiego – przedstawia sposób przejmowania władzy przez komunistów w państwach Europy Środkowo-Wschodniej – wskazuje okoliczności powstania NATO	– wyjaśnia znaczenie terminów: Bizonia, powstanie berlińskie – zna daty: przemówienia W. Churchilla w Fulton (III 1946), ogłoszenia doktryny Trumana (III 1947), powstania Bizonii (1947), powstania Trizonii (1949), powstania berlińskiego (VI 1953) – identyfikuje postać Waltera Ulbrichta – wskazuje na mapie podział Niemiec na strefy okupacyjne – przedstawia proces powstania dwóch państw niemieckich – wyjaśnia genezę blokady Berlina Zachodniego – podaje przyczyny wybuchu powstania berlińskiego – omawia różnice między państwami niemieckimi – ocenia politykę ZSRS wobec państw Europy Środkowo-Wschodniej – ocenia politykę państw okupacyjnych wobec Niemiec
TSW – Historia muru berlińskiego	– wyjaśnia znaczenie terminu: mur berliński – zna daty: daty rozpoczęcia budowy muru berlińskiego (VIII 1961), zburzenia muru berlińskiego (XI 1989), zjednoczenia Niemiec (1990) – identyfikuje postać Helmuta Kohla – wymienia przyczyny zbudowania muru berlińskiego – omawia okoliczności upadku muru berlińskiego – wyjaśnia, dlaczego ludzie uciekali do Berlina Zachodniego	– wyjaśnia znaczenie terminu: Checkpoint Charlie – zna daty: śmierci pierwszej ofiary przy próbie przekroczenia muru berlińskiego (VIII 1961), wydarzeń przy Checkpoint Charlie (1961) – identyfikuje postacie: Johna Fitzgeralda Kennedy'ego, Ronalda Reagana – opisuje, jak budowano mur berliński – wyjaśnia, jaką rolę w komunistycznej propagandzie odgrywał mur berliński – wyjaśnia, w jaki sposób międzynarodowa opinia publiczna zareagowała na budowę muru berlińskiego – ocenia znaczenie, jakie dla podzielonego Berlina miały wizyty prezydentów USA J.F. Kennedy'ego i R. Reagana
3. Za żelazną kurtyną	– wyjaśnia znaczenie terminów: kraje demokracji ludowej, odwilż, tajny referat Chruszczowa, destalinizacja, Układ Warszawski, powstanie węgierskie	– wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG), żdanowszczyzna, Kominform

	– zna daty: śmierci J. Stalina (5 III 1953 r.), powstania Układu Warszawskiego (1955), XX Zjazdu KPZR (II 1956), powstania węgierskiego (X 1956) – identyfikuje postać Nikity Chruszczowa – omawia cechy charakterystyczne państw demokracji ludowej – wyjaśnia znaczenie śmierci Stalina dla przemian w ZSRS i krajach demokracji ludowej – omawia przejawy odwilży w ZSRS – przedstawia najważniejsze tezy referatu N. Chruszczowa na XX Zjeździe KPZR i konsekwencje wygłoszenia tego przemówienia – omawia okoliczności powstania i znaczenie Układu Warszawskiego – wymienia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1956 r.	– zna daty: powstania Kominformu (IX 1947), powstania RWPG (1949), wkroczenia Armii Sowieckiej na Węgry (XI 1956), końca okresu odprężenia między Wschodem a Zachodem (1960) – identyfikuje postacie: Andrieja Żdanowa, Josipa Broza-Tity, Ławrientija Berii, Imre Nagya – charakteryzuje i porównuje sytuację społeczno-polityczną w ZSRS po zakończeniu II wojny światowej i po śmierci Stalina – wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do konfliktu między ZSRS a komunistycznymi władzami Jugosławii – charakteryzuje sposób sprawowania władzy i prowadzoną politykę przez N. Chruszczowa – wymienia przejawy odprężenia w relacjach międzynarodowych w latach 1953–1960 – przedstawia przebieg powstania węgierskiego z 1956 r.
4. Daleki Wschód po II wojnie światowej	– wyjaśnia znaczenie terminów: Wielki Skok, rewolucja kulturalna – zna daty: wojny domowej w Chinach (1946–1949), wojny w Korei (1950–1953), początku Wielkiego Skoku (1958), rewolucji kulturalnej (1966–1968) – identyfikuje postacie: Mao Zedonga, Kim Ir Sena, Ho Szi Minha – wskazuje na mapie Koreę, Wietnam i Chiny – wymienia komunistyczne kraje Dalekiego Wschodu – omawia sposoby realizacji i skutki tzw. Wielkiego Skoku w Chinach – wyjaśnia, w jaki sposób przebiegała rewolucja kulturalna w Chinach – omawia przyczyny i skutki konfliktów w Azji w czasie zimnej wojny	– wyjaśnia znaczenie terminów: Kuomintang, reedukacja, Czerwona Gwardia (hunwejbini), *Czerwona książeczka* – zna daty: powstania Chińskiej Republiki Ludowej (X 1949), proklamowania Republiki Chińskiej (1949), rozejmu w Panmundżonie (1953), bitwy pod Dien Bien Phu (1954) – identyfikuje postacie: Czang Kaj-szeka, Douglasa MacArthura – przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Chinach po II wojnie światowej – opisuje komunistyczne reżimy w Chinach i Korei Północnej, szczególnie uwzględniając stosunek władzy do jednostki – opisuje skutki polityki gospodarczej i kulturalnej Mao Zedonga – przedstawia rywalizację USA i ZSRS podczas wojny w Korei – opisuje proces dekolonizacji Indochin – ocenia następstwa procesu dekolonizacji

5. Rozpad systemu kolonialnego	– wyjaśnia znaczenie terminów: dekolonizacja, Trzeci Świat, metoda tzw. biernego oporu, Rok Afryki – zna datę Roku Afryki (1960) – identyfikuje postać Mahatmy Gandhiego – wskazuje przyczyny rozpadu systemu kolonialnego – przedstawia skutki rozpadu brytyjskiego imperium kolonialnego w Indiach – charakteryzuje problemy państw Trzeciego Świata po uzyskaniu niepodległości	– wyjaśnia znaczenie terminów: Indyjski Kongres Narodowy, Liga Muzułmańska, Organizacja Jedności Afrykańskiej (OJA), Ruch Państw Niezaangażowanych, neokolonializm – zna daty: powstania Indii i Pakistanu (1947), konferencji w Bandungu (1955), wojny w Algierii (1954–1962), wojny w Biafrze (1967) – identyfikuje postać Charles'a de Gaulle'a – wyjaśnia, jaką rolę w procesie dekolonizacji Indii odegrał Indyjski Kongres Narodowy – podaje przyczyny konfliktu indyjsko-pakistańskiego – charakteryzuje konflikty zbrojne w Afryce w dobie dekolonizacji i po 1960 r. – przedstawia najważniejsze skutki polityczne i gospodarcze procesu dekolonizacji – ocenia rolę Mahatmy Gandhiego w procesie dekolonizacji Indii
6. Konflikt na Bliskim Wschodzie	– wyjaśnia znaczenie terminów: Bliski Wschód, syjonizm, konflikt żydowsko-palestyński, wojna sześciodniowa, wojna Jom Kippur, Organizacja Wyzwolenia Palestyny (OWP) – zna daty: powstania Izraela (1948), wojny sześciodniowej (1967), wojny Jom Kippur (1973), I wojny w Zatoce Perskiej (1990) – identyfikuje postacie: Dawida Ben Guriona, Jasira Arafata – wskazuje na mapie rejon Bliskiego Wschodu i Zatoki Perskiej – przedstawia okoliczności, w jakich powstało państwo Izrael – wymienia przyczyny i skutki konfliktów izraelsko-arabskich – omawia charakter konfliktu bliskowschodniego – omawia konflikt w rejonie Zatoki Perskiej	– wyjaśnia znaczenie terminów: kibuc, szyici, zamach w Monachium, intifada, Autonomia Palestyńska, operacja „Pustynna burza" – zna daty: wydania deklaracji Balfoura (1917), rezolucji ONZ o podziale Palestyny (1947), wojny o niepodległość Izraela (1948–1949), nacjonalizacji Kanału Sueskiego (1956), wojny izraelsko-egipskiej (X 1956), zamachu w Monachium (1972), porozumienia w Camp David (1978), wybuchu intifady (1987), porozumienia z Oslo (1993) – identyfikuje postacie: Gamala Abdela Nasera, Menachema Begina, Ruhollaha Chomeiniego, Saddama Husajna – omawia proces powstawania państwa Izrael i jego funkcjonowanie w pierwszych latach niepodległości – przedstawia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie – charakteryzuje i ocenia zjawisko terroryzmu palestyńskiego – ocenia rolę mocarstw światowych w konflikcie bliskowschodnim

7. Zimna wojna i wyścig zbrojeń	– wyjaśnia znaczenie terminów: wyścig zbrojeń, kryzys kubański, lądowanie w Zatoce Świń, odprężenie, praska wiosna – zna daty: wysłania pierwszego człowieka w kosmos (1961), ogłoszenia blokady morskiej Kuby (X 1962), wojny w Wietnamie (1957–1975), praskiej wiosny (1968), interwencji wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowacji (20/21 VIII 1968) – identyfikuje postacie: Nikity Chruszczowa, Fidela Castro, Johna F. Kennedy'ego, Richarda Nixona, Leonida Breżniewa – wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja między USA i ZSRS w dziedzinach: wojskowości i podboju kosmosu – przedstawia przyczyny i skutki konfliktu kubańskiego – omawia przyczyny i skutki praskiej wiosny – wyjaśnia okoliczności interwencji sił Układu Warszawskiego w Czechosłowacji	– wyjaśnia znaczenie terminów: „gorąca linia" między Moskwą i Waszyngtonem, Vietcong, Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Czerwoni Khmerzy – zna daty: umieszczenia pierwszego sztucznego satelity w kosmosie (1947), przejęcia władzy na Kubie przez F. Castro (1959), desantu w Zatoce Świń (1961), lądowania na Księżycu (1969), Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (1973–1975), dyktatury Czerwonych Khmerów (1975–1979) – identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Pol Pota, Jurija Gagarina, Neila Armstronga, Aleksandra Dubčeka – omawia główne założenia polityki zagranicznej ZSRS i USA w latach 60. i 70. XX w. – przedstawia przyczyny i skutki amerykańskiej interwencji w Wietnamie – przedstawia skutki rządów Czerwonych Khmerów w Kambodży – omawia wpływy ZSRS na świecie i ocenia ich polityczne konsekwencje
8. Droga ku wspólnej Europie	– wyjaśnia znaczenie terminów: traktaty rzymskie, Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG), Komisja Europejska, Parlament Europejski, układ z Schengen, traktat z Maastricht, Unia Europejska, euro – zna daty: powstania EWWiS (1952), podpisania traktatów rzymskich (1957), powstania Unii Europejskiej (1993) – identyfikuje postacie: Roberta Schumana, Konrada Adenauera, Alcida De Gasperiego – wskazuje na mapie państwa założycielskie EWG oraz państwa należące do UE – wymienia zjawiska, które wpłynęły na umocnienie się demokracji w Europie Zachodniej po II wojnie światowej – podaje przyczyny integracji europejskiej	– wyjaśnia znaczenie terminów: plan Schumana, Organizacja Europejskiej Współpracy Gospodarczej (OEEC), Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), Europejska Wspólnota Energii Atomowej (Euratom), Rada Europejska – zna daty: ogłoszenia planu Schumana (1950), powstania Komisji Wspólnot Europejskich (1967), rewolucji goździków (1974), końca dyktatury F. Franco w Hiszpanii (1975), podpisania układu w Schengen (1985), zawarcia traktatu w Maastricht (1992) – identyfikuje postacie: Antónia de Oliveiry Salazara, króla Juana Carlosa – wskazuje na mapie etapy rozszerzania EWG

	– przedstawia etapy tworzenia Unii Europejskiej	– wyjaśnia, w jaki sposób doszło do demokratycznych przemian w krajach Europy Zachodniej i Południowej – porównuje sytuację gospodarczą państw Europy Zachodniej i Wschodniej – omawia wpływ integracji europejskiej na rozwój gospodarczy i demokratyzację państw Europy Zachodniej – ocenia gospodarcze i polityczne skutki integracji europejskiej
9. Przemiany społeczne i kulturowe w drugiej połowie XX w.	– wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja obyczajowa, ruch kontestatorski, hipisi, pacyfizm, feminizm, segregacja rasowa – zna daty: obrad Soboru Watykańskiego II (1962–1965), zniesienia segregacji rasowej w USA (1964) – identyfikuje postacie: Martina Luthera Kinga, Jana XXIII, Pawła VI – przedstawia przyczyny przemian społecznych i kulturowych w drugiej połowie XX w. – omawia cechy charakterystyczne rewolucji obyczajowej i jej skutki – wymienia hasła ruchów kontestatorskich – przedstawia cele buntów studenckich w krajach zachodnich w latach 60. – wyjaśnia, na czym polegała walka z segregacją rasową w USA – wymienia skutki obrad Soboru Watykańskiego II	– wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja seksualna, kontrkultura, Greenpeace, Woodstock, terroryzm polityczny, Frakcja Czerwonej Armii, Czerwone Brygady – zna daty: buntów studenckich we Francji (1968), festiwalu w Woodstock (1969), marszu w Waszyngtonie (1963) – identyfikuje postacie: Adreasa Baadera, Alda Moro – podaje przykłady wybitnych osobowości ruchów kontestatorskich – wymienia przykłady zespołów rockowych, które miały wpływ na kształtowanie się kultury młodzieżowej lat 60. i 70. – omawia cechy charakterystyczne ruchów kontestatorskich i pacyfistycznych – prezentuje poglądy ruchów feministycznych w XX w. – omawia przyczyny, przejawy i skutki buntów studenckich – opisuje walkę o równouprawnienie – omawia genezę, przejawy i skutki terroryzmu politycznego – ocenia skutki społeczne, kulturalne i polityczne przemian obyczajowych lat 60. XX w. – ocenia znaczenie reform Soboru Watykańskiego II
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU III		
ROZDZIAŁ IV: POLSKA PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ		

1. Początki władzy komunistów w Polsce	– wyjaśnia znaczenie terminów: linia Curzona, Ziemie Odzyskane, repatrianci, akcja „Wisła”, Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL), referendum ludowe, „cuda nad urną”, demokracja ludowa – zna daty: referendum ludowego (30 VI 1946), pogromu kieleckiego (1946), pierwszych powojennych wyborów parlamentarnych (I 1947), akcji „Wisła”(1947) – identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Bolesława Bieruta, Władysława Gomułki, Józefa Cyrankiewicza – wskazuje na mapie granice Polski po II wojnie światowej, kierunki powojennych przesiedleń ludności na ziemiach polskich – omawia zmiany terytorium Polski po II wojnie światowej w odniesieniu do granic z 1939 r. – przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na ziemiach polskich po II wojnie światowej – omawia przyczyny i skutki akcji „Wisła” – przedstawia etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów – opisuje metody, dzięki którym komuniści zdobyli władzę w Polsce	– wyjaśnia znaczenie terminów: partie koncesjonowane, Urząd Bezpieczeństwa (UB), Milicja Obywatelska (MO), cenzura prewencyjna – zna daty: polsko-sowieckiego układu granicznego (VIII 1945), uchwalenia „małej konstytucji” (II 1947), uznania nienaruszalności polskiej granicy zachodniej przez NRD (1950) i RFN (1970) – identyfikuje postacie: Karola Świerczewskiego, Augusta Hlonda – charakteryzuje międzynarodowe uwarunkowania ukształtowania polskiej granicy państwowej po II wojnie światowej – przedstawia okoliczności i skutki przeprowadzenia referendum ludowego – przedstawia proces odbudowy ośrodków uniwersyteckich w powojennej Polsce – przedstawia różne postawy społeczeństwa polskiego wobec nowej władzy oraz ich uwarunkowania polityczne, społeczne i ekonomiczne – przedstawia stosunek polskich partii politycznych do referendum ludowego – podaje przejawy zależności powojennej Polski od ZSRS – ocenia postawy Polaków wobec nowego reżimu
TSW – Jak Polacy zajmowali Ziemie Odzyskane?	– wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemie Odzyskane, szabrownictwo – zna daty: początku napływu osadników na Ziemie Odzyskane (1945), akcji „Wisła” (1947) – omawia proces przejmowania kontroli nad Ziemiami Odzyskanymi przez Polaków – omawia przyczyny napływu osadników na Ziemie Odzyskane – wymienia, skąd pochodzili osadnicy, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych – przedstawia postawy Polaków, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych	– wyjaśnia znaczenie terminu: Ministerstwo Ziem Odzyskanych – zna datę utworzenia dywizji rolniczo-gospodarczej do przejmowania Ziem Odzyskanych (1945) – identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Augusta Hlonda – wyjaśnia, w jaki sposób propaganda komunistyczna propagowała ideę Ziem Odzyskanych – wyjaśnia, jak władze polskie traktowały Niemców zamieszkujących Ziemie Odzyskane – przedstawia rolę Kościoła katolickiego w integracji Ziem Odzyskanych z Polską – wymienia przykłady filmowych adaptacji losów Ziem Odzyskanych i ich mieszkańców

		– ocenia politykę władz komunistycznych wobec Ziem Odzyskanych
2. Opór społeczny wobec komunizmu	– wyjaśnia znaczenie terminów: żołnierze niezłomni (wyklęci), podziemie niepodległościowe, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość" (WiN), Radio Wolna Europa – zna daty: powołania WiN (IX 1945), wykonania wyroków śmierci na Witoldzie Pileckim (1948), Danucie Siedzikównie, ps. Inka (1948), i Emilu Fieldorfa, ps. Nil (1953) – identyfikuje postacie: Danuty Siedzikówny, ps. Inka, Witolda Pileckiego, Jana Rodowicza, ps. Anoda, Emila Fieldorfa, ps. Nil, Jana Nowaka-Jeziorańskiego – wyjaśnia, jakie cele przyświecały organizacjom podziemia niepodległościowego – przedstawia metody działania organizacji podziemia niepodległościowego – wymienia przykłady represji stosowanych wobec antykomunistycznego ruchu oporu	– wyjaśnia znaczenie terminów: Narodowe Zjednoczenie Wojskowe, Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego (MBP), Urząd Bezpieczeństwa (UB) – zna daty: wykonania wyroku śmierci na Zygmuncie Szendzielarzu, ps. Łupaszka (1948), powstania Radia Wolna Europa (1949) i jej rozgłośni polskiej (1951), procesu IV Zarządu Głównego WiN (1950), wykonania wyroków na członków IV Zarządu Głównego WiN (1951), ucieczki Józefa Światły na Zachód (1953), rozbicia ostatniego zgrupowania podziemia antykomunistycznego (1963) – identyfikuje postacie: Zygmunta Szendzielarza, ps. Łupaszka, Mariana Bernaciaka, ps. Orlik, Hieronima Dekutowskiego, ps. Zapora, Franciszka Jaskulskiego, ps. Zagończyk, Józefa Franczaka, ps. Lalek, Józefa Światły – omawia sposób funkcjonowania komunistycznego aparatu terroru – wyjaśnia, jakie cele chciały osiągnąć władze komunistyczne poprzez stosowanie terroru wobec swoich przeciwników – przedstawia okoliczności, w jakich ujawniono kulisy działalności komunistycznych służb bezpieczeństwa – ocenia postawy działaczy podziemia niepodległościowego i żołnierzy niezłomnych
3. Powojenna odbudowa	– wyjaśnia znaczenie terminów: reforma rolna, nacjonalizacja przemysłu, bitwa o handel, plan trzyletni – zna daty: wydania dekretu o reformie rolnej (IX 1944), ustawy o nacjonalizacji (I 1946), tzw. bitwy o handel (1947), planu trzyletniego (1947–1949) – przedstawia bilans polskich strat wojennych w gospodarce – opisuje zniszczenia wojenne Polski – omawia założenia i skutki realizacji dekretów o reformie rolnej i nacjonalizacji przemysłu – wyjaśnia, na czym polegała bitwa o handel i jakie były jej skutki	– wyjaśnia znaczenie terminów: Ministerstwo Ziem Odzyskanych, UNRRA, Centralny Urząd Planowania – zna daty: powołania Ministerstwa Ziem Odzyskanych (1945) – przedstawia proces zagospodarowywania Ziem Odzyskanych – wyjaśnia, jak mieszkańcy traktowali Ziemie Odzyskane – przedstawia straty dóbr kulturalnych w Polsce – omawia przebieg odbudowy Warszawy – określa społeczne i polityczne konsekwencje wprowadzenia dekretów o reformie rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu – ocenia skutki społeczne reform gospodarczych i gospodarki planowej

	– podaje założenia planu trzyletniego i efekt jego realizacji	
4. Polska w czasach stalinizmu	– wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR), system monopartyjny, Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL), system centralnego sterowania, plan sześcioletni, kolektywizacja, stalinizm, socrealizm – zna daty: powstania PZPR (XII 1948), przyjęcia Konstytucji PRL (22 VII 1952), planu sześcioletniego (1950–1955) – identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Bolesława Bieruta, Stefana Wyszyńskiego – podaje główne cechy ustroju politycznego Polski w okresie stalinowskim – przytacza przykłady terroru w czasach stalinowskich – omawia przyczyny i skutki kolektywizacji w Polsce – podaje założenia planu sześcioletniego – wskazuje cechy charakterystyczne socrealizmu w kulturze polskiej	– wyjaśnia znaczenie terminów: odchylenie prawicowo-nacjonalistyczne, „wyścig pracy”, Państwowe Gospodarstwa Rolne, kułak, Związek Młodzieży Polskiej (ZMP) – zna daty: podpisania porozumienia między rządem a Episkopatem (1950), internowania kard. S. Wyszyńskiego (1953–1956) – identyfikuje postacie: Jakuba Bermana, Hilarego Minca, Konstantego Rokossowskiego, Czesława Kaczmarka – przedstawia okoliczności powstania PZPR – przedstawia konsekwencje społeczne i ekonomiczne planu sześcioletniego – wymienia przykłady świadczące o stalinizacji Polski – omawia cele propagandy komunistycznej w czasach stalinizmu – wyjaśnia, dlaczego w Wojsku Polskim nadal występowały silne wpływy sowieckie – przedstawia założenia konstytucji PRL z 1952 r. – opisuje system represji władz komunistycznych wobec Kościoła – ocenia metody sprawowania władzy w Polsce na początku lat 50. – ocenia kult jednostki w Polsce w okresie stalinizmu
5. Polski Październik	– wyjaśnia znaczenie terminów: poznański Czerwiec, „polska droga do socjalizmu”, Służba Bezpieczeństwa (SB), odwilż październikowa – zna daty: wydarzeń poznańskich (28–30 VI 1956), polskiego Października (X 1956), wyboru W. Gomułki na I sekretarza KC PZPR (X 1956) – identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Józefa Cyrankiewicza – wyjaśnia przyczyny i skutki oraz opisuje przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r. – prezentuje okoliczności dojścia Władysława Gomułki do władzy – omawia przejawy odwilży październikowej w Polsce	– wyjaśnia znaczenie terminów: puławianie, natolińczycy, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (MSW), „Po Prostu” – zna daty: śmierci J. Stalina (1953), obrad VIII Plenum KC PZPR (X 1956), końca odwilży w Polsce (1957) – identyfikuje postacie: Adama Ważyka, Romana Strzałkowskiego, Edwarda Ochaba – wyjaśnia, w jaki sposób *Poemat dla dorosłych* i publikacje w „Po Prostu” odzwierciedlały nastroje niezadowolenia społecznego w latach 50. XX w. – prezentuje poglądy natolińczyków i puławian

	– charakteryzuje zakończenia okresu odwilży w Polsce w kontekście ograniczenia wolności słowa	– wyjaśnia okoliczności zwołania VIII Plenum KC PZPR – omawia proces odwilży po dojściu W. Gomułki do władzy – ocenia postawy Józefa Cyrankiewicza i Władysława Gomułki wobec wydarzeń poznańskich
6. PRL w latach 1956–1970	– wyjaśnia znaczenie terminów: mała stabilizacja, obchody Tysiąclecia Chrztu Polski, Marzec ’68, Grudzień ’70 – zna daty: obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski (1966), wydarzeń marcowych (III 1968), układu PRL–RFN (XII 1970), wydarzeń grudniowych na Wybrzeżu (14–21 XII 1970) – identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Willy’ego Brandta, Stefana Wyszyńskiego, Edwarda Gierka – charakteryzuje okres rządów W. Gomułki, w tym politykę zagraniczną PRL – przedstawia przebieg obchodów milenijnych – wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń z Marca 1968 r. i Grudnia 1970 r. – przedstawia przebieg wydarzeń z Marca 1968 r. i Grudnia 1970 r.	– wyjaśnia znaczenie terminów: polska szkoła filmowa, „Polityka”, peregrynacja, rewizjoniści, dogmatycy, *List 34*, „komandosi”, Zmotoryzowane Odwody Milicji Obywatelskiej (ZOMO) – zna daty: listu Episkopatu polskiego do Episkopatu niemieckiego (1965), opublikowania *Listu 34* (1964), zdjęcia *Dziadów* z afisza w Teatrze Narodowym (I 1968), ogłoszenia podwyżek cen żywności (12 XII 1970) – identyfikuje postacie: Antoniego Słonimskiego, Andrzeja Wajdy, Jacka Kuronia, Karola Modzelewskiego, Adama Michnika, Henryka Szlajfera, Zbigniewa Cybulskiego, Tadeusza Różewicza, Andrzeja Munka, Wojciecha Jerzego Hasa – omawia stosunek władz PRL do inteligencji – charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim – wyjaśnia przyczyny i skutki kampanii antysemickiej w Polsce w 1968 r. – opisuje narodziny i działalność opozycji – ocenia zachowanie władz PRL w obliczu wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r. – ocenia rolę Kościoła katolickiego i środowisk studenckich w kształtowaniu opozycji wobec władz PRL
7. Polska w latach 70. XX wieku	– wyjaśnia znaczenie terminów: „druga Polska”, „propaganda sukcesu” – identyfikuje postać Edwarda Gierka – wymienia cechy charakterystyczne rządów E. Gierka – omawia wpływ zagranicznych kredytów na rozwój przemysłu ciężkiego i górnictwa	– wyjaśnia znaczenie terminów: ukryte bezrobocie, kino moralnego niepokoju – zna datę nowelizacji Konstytucji PRL (1976) – identyfikuje postacie: Piotra Jaroszewicza, Andrzeja Wajdy, Krzysztofa Zanussiego

	– przedstawia zmiany w życiu codziennym Polaków za czasów rządów E. Gierka – wyjaśnia, na czym polegała propaganda sukcesu w czasie rządów E. Gierka	– wyjaśnia, dlaczego polityka gospodarcza E. Gierka zakończyła się niepowodzeniem – przedstawia okoliczności i skutki nowelizacji konstytucji w 1976 r. – przedstawia wpływ kina moralnego niepokoju na kształtowanie postaw Polaków – ocenia okres rządów Edwarda Gierka
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU IV		
ROZDZIAŁ V: UPADEK KOMUNIZMU		
1. Początki opozycji demokratycznej w Polsce	– wyjaśnia znaczenie terminów: Czerwiec ’76, spekulacja, Komitet Obrony Robotników (KOR), Wolne Związki Zawodowe (WZZ), tajny współpracownik (TW) – zna daty: wydarzeń czerwcowych (VI 1976), powstania KOR (IX 1976), wyboru Karola Wojtyły na papieża (16 X 1978), I pielgrzymki Jana Pawła II do Polski (VI 1979) – identyfikuje postacie: Edwarda Gierka, Jana Pawła II, Jacka Kuronia, Adama Michnika – opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych w 1976 r. – przedstawia okoliczności narodzin opozycji demokratycznej w Polsce – określa cele i opisuje działalność KOR-u – wyjaśnia wpływ wyboru Karola Wojtyły na papieża na sytuację w Polsce	– wyjaśnia znaczenie terminów: ciche podwyżki, Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela (ROPCiO), drugi obieg, Konfederacja Polski Niepodległej (KPN), Ruch Młodej Polski (RMP) – zna daty: powstania ROPCiO (1977), założenia WZZ (1978), utworzenia KPN (1979) – identyfikuje postacie: Zbigniewa i Zofii Romaszewskich, Leszka Moczulskiego, Anny Walentynowicz, Stanisława Barańczaka, Antoniego Macierewicza, Stanisława Pyjasa, Andrzeja Gwiazdy, Krzysztofa Wyszkowskiego, Bogdana Borusewicza – charakteryzuje rozwój organizacji opozycyjnych w latach 70. XX w. – wyjaśnia, dlaczego władze komunistyczne w mniejszym stopniu niż dotąd represjonowały ugrupowania opozycyjne
2. Powstanie „Solidarności”	– wyjaśnia znaczenie terminów: strajk okupacyjny, strajk solidarnościowy, 21 postulatów, wydarzenia sierpniowe, porozumienia sierpniowe, NSZZ „Solidarność” – zna datę strajków sierpniowych (VIII 1980), porozumień sierpniowych (31 VIII 1980), powstania NSZZ „Solidarność” (IX 1980) – identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz, Stanisława Kani, Wojciecha Jaruzelskiego, Andrzeja Gwiazdy, Ryszarda Kuklińskiego	– wyjaśnia znaczenie terminów: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), karnawał „Solidarności”, kryzys bydgoski – zna daty: przejęcia władzy przez W. Jaruzelskiego (1981), kryzysu bydgoskiego (III 1981), zamachu na Jana Pawła II (V 1981), I zjazdu NSZZ „Solidarność” (IX–X 1981) porozumień szczecińskich (VIII 1980), porozumień jastrzębskich (IX 1980) – identyfikuje postacie: Bogdana Borusewicza, Mieczysława Jagielskiego, Jimmy’ego Cartera

	– przedstawia przyczyny i skutki strajków sierpniowych w 1980 r. – omawia przebieg wydarzeń sierpniowych – wyjaśnia, w jaki sposób władze komunistyczne w Polsce przygotowywały się do konfrontacji siłowej z opozycją	– omawia działalność NSZZ „Solidarność” w okresie tzw. karnawału „Solidarności” – przedstawia reakcję ZSRS na wydarzenia w Polsce w 1980 r.
3. Stan wojenny i schyłek PRL	– wyjaśnia znaczenie terminów: stan wojenny, Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON), ZOMO, internowanie – zna daty: wprowadzenia stanu wojennego (12/13 XII 1981), pacyfikacji kopalni „Wujek” (16 XII 1981), przyznania Pokojowej Nagrody Nobla L. Wałęsie (1983) – identyfikuje postacie: Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha Wałęsy, Jerzego Popiełuszki – przedstawia okoliczności wprowadzenia stanu wojennego w Polsce – charakteryzuje przebieg stanu wojennego w Polsce – przedstawia reakcję społeczeństwa na stan wojenny – wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce	– wyjaśnia znaczenie terminów: Tymczasowa Komisja Koordynacyjna NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych (OPZZ) – zna daty: zawieszenia stanu wojennego (XII 1982), powstania OPZZ (1984), zniesienia stanu wojennego (22 VII 1983), zamordowania G. Przemyka (1983), zamordowania ks. J. Popiełuszki (1984) – identyfikuje postacie: Grzegorza Przemyka, Zbigniewa Bujaka, Władysława Frasyniuka, Bogdana Lisa, Kornela Morawieckiego – przedstawia reakcję świata na sytuację w Polsce w okresie stanu wojennego – omawia okoliczności zniesienia stanu wojennego w Polsce – charakteryzuje opozycję antykomunistyczną w Polsce w latach 80. XX w. – charakteryzuje sytuację PRL po zniesieniu stanu wojennego – ocenia postawy społeczeństwa wobec stanu wojennego
TSW – Jak Pomarańczowa Alternatywa walczyła z komunizmem?	– wyjaśnia znaczenie terminu: Pomarańczowa Alternatywa – zna daty: szczyt aktywności ulicznej Pomarańczowej Alternatywy (1988), końca działalności Pomarańczowej Alternatywy (1990) – identyfikuje postać Waldemara Fydrycha – wyjaśnia, jakie idee przyświecały Pomarańczowej Alternatywie – wymienia przykłady akcji Pomarańczowej Alternatywy	– identyfikuje postać Krzysztofa Skiby – zna daty: pierwszych akcji ulicznych Pomarańczowej Alternatywy (1981) – przedstawia okoliczności powstania Pomarańczowej Alternatywy – przedstawia stosunek Polaków do akcji podejmowanych przez działaczy Pomarańczowej Alternatywy – wyjaśnia, jak władze reagowały na akcje Pomarańczowej Alternatywy – omawia działalność Pomarańczowej Alternatywy po Okrągłym Stole

		– ocenia wpływ Pomarańczowej Alternatywy na kształtowanie postaw antykomunistycznych i obalenie komunizmu
4. Rozpad bloku wschodniego	– wyjaśnia znaczenie terminów: *pierestrojka*, *głasnost*, *uskorienie*, Jesień Ludów, aksamitna rewolucja, Wspólnota Niepodległych Państw (WNP) – zna daty: obalenia komunizmu w europejskich państwach bloku wschodniego (1989–1990), rozpadu ZSRS (1990), zjednoczenia Niemiec (1990) – identyfikuje postacie: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa, Václava Havla – przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. XX w. – wymienia próby reform w ZSRS i określa ich skutki polityczne – przedstawia rolę Michaiła Gorbaczowa w upadku komunizmu w państwach bloku wschodniego – wyjaśnia okoliczności rozpadu ZSRS	– wyjaśnia znaczenie terminów: mudżahedini, dżihad, efekt domina, Konferencja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (KBWE), komitety helsińskie, Karta 77, „imperium zła”, pucz Janajewa – zna daty: interwencji zbrojnej ZSRS w Afganistanie (1979–1989), przejęcia władzy przez M. Gorbaczowa (1985), katastrofy w Czarnobylu (1986), ogłoszenia niepodległości przez Litwę (1990), puczu Janajewa (1991), rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego (1991), rozwiązania ZSRS (XII 1991) – identyfikuje postacie: Borysa Jelcyna, Nicolae Ceauşescu, Giennadija Janajewa – charakteryzuje politykę R. Reagana i jej wpływ na zmianę sytuacji międzynarodowej – charakteryzuje wydarzenia Jesieni Ludów w państwach bloku wschodniego – omawia proces rozpadu ZSRS, uwzględniając powstanie niepodległych państw w Europie – wyjaśnia, jakie były przyczyny rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego – wyjaśnia znaczenie katastrofy w Czarnobylu dla Europy i ZSRS – ocenia rolę M. Gorbaczowa i R. Reagana w zmianie układu sił w polityce międzynarodowej
5. Początek III Rzeczypospolitej	– wyjaśnia znaczenie terminów: obrady Okrągłego Stołu, wybory czerwcowe, Obywatelski Klub Parlamentarny (OKP), sejm kontraktowy, hiperinflacja – zna daty: obrad Okrągłego Stołu (II–IV 1989), wyborów czerwcowych (4 VI 1989), powołania rządu T. Mazowieckiego (12 IX 1989) – identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego, Tadeusza Mazowieckiego, Bronisława Geremka	– wyjaśnia znaczenie terminów: Urząd Ochrony Państwa (UOP), weryfikacja, „gruba linia”/„gruba kreska” – zna daty: debaty Miodowicz–Wałęsa (XI 1988), ponownego zalegalizowania NSZZ „Solidarności” (IV 1989), wyboru W. Jaruzelskiego na prezydenta (VII 1989), przyjęcia nazwy Rzeczpospolita Polska (29 XII 1989)

	– podaje postanowienia i skutki obrad Okrągłego Stołu – prezentuje następstwa wyborów czerwcowych – wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce	– identyfikuje postacie: Czesława Kiszczaka, Alfreda Miodowicza, Mieczysława Rakowskiego, Leszka Balcerowicza, Krzysztofa Skubiszewskiego, Jarosława Kaczyńskiego – omawia okoliczności zwołania Okrągłego Stołu – przedstawia reformy rządu T. Mazowieckiego – ocenia znaczenie obrad Okrągłego Stołu dla przemian politycznych w Polsce
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU V		
ROZDZIAŁ VI: POLSKA I ŚWIAT W NOWEJ EPOCE		
1. Europa po rozpadzie ZSRS	– wyjaśnia znaczenie terminu: Wspólnota Niepodległych Państw (WNP) – zna datę: powstania Wspólnoty Niepodległych Państw (1991), wejścia Polski, Czech i Węgier do NATO (1999), pomarańczowej rewolucji (2004), rozpadu Jugosławii (1991–1992) – identyfikuje postacie: Billa Clintona, Borysa Jelcyna, Władimira Putina – wyjaśnia okoliczności wstąpienia Polski, Czech i Węgier do NATO – charakteryzuje rządy W. Putina w Rosji – wymienia problemy, z jakimi spotkały się podczas transformacji ustrojowej kraje postsowieckie – prezentuje skutki rozpadu Jugosławii	– wyjaśnia znaczenie terminów: Euromajdan, rewolucja róż, oligarchowie – zna daty: wojny w Jugosławii (1991–1995), I wojny czeczeńskiej (1994-1996), ludobójstwa w Srebrenicy (1995), porozumienia w Dayton (XI 1995), II wojny czeczeńskiej (1999–2009), rewolucji róż (2004), wojny o Osetię Południową (2008), Euromajdanu (2013/2014) – identyfikuje postacie: Aleksandra Łukaszenki, Wiktora Janukowycza, Wiktora Juszczenki, Micheila Saakaszwilego, Dżochara Dudajewa, Ramzana Kadyrowa – omawia proces demokratyzacji Ukrainy i Gruzji – przedstawia przyczyny i skutki wojen w byłej Jugosławii i Czeczenii – charakteryzuje sytuację polityczną na Kaukazie i w Naddniestrzu – ocenia rolę W. Putina w przywróceniu Rosji roli mocarstwa
TSW – Terroryzm w walce o niepodległość	– wyjaśnia znaczenie terminu: terroryzm – zna datę zamachu na szkołę w Biesłanie (2004) – wyjaśnia przyczyny narodzin terroryzmu czeczeńskiego – wymienia przykłady zamachów terrorystycznych organizowanych przez bojowników czeczeńskich	– zna daty: pierwszego ataku terrorystycznego w Rosji przeprowadzonego przez bojowników czeczeńskich (1995), zamachu w teatrze na Dubrowce (2002) – identyfikuje postać Szamila Basajewa

	– omawia skutki społeczne i polityczne zamachów bojowników czeczeńskich	– omawia przebieg i skutki zamachu na szpital w Budionnowsku – opisuje przebieg zamachu na teatr na Dubrowce – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki zamachu na szkołę w Biesłanie – opisuje działania władz rosyjskich skierowane przeciwko terrorystom czeczeńskim – ocenia postawy bojowników czeczeńskich i postawę władz rosyjskich wobec problemu czeczeńskiego
2. Konflikty na świecie po 1989 roku	– wyjaśnia znaczenie terminów: polityka neokolonializmu, apartheid, Autonomia Palestyńska, Al-Kaida – zna daty: ataku na World Trade Center (11 IX 2001), inwazji USA na Irak (2003) – identyfikuje postacie: George'a W. Busha, Osamy bin Ladena, Saddama Husajna – wyjaśnia, na czym polega polityka neokolonializmu i jakie niesie za sobą skutki – przedstawia przyczyny dominacji USA we współczesnym świecie – omawia zjawisko terroryzmu islamskiego – wyjaśnia przyczyny i skutki wojny z terroryzmem po 2001 r.	– wyjaśnia znaczenie terminów: masakra na placu Tian'anmen, talibowie, tzw. Państwo Islamskie – zna daty: porozumienia izraelsko-palestyńskiego w Oslo (1993), ludobójstwa w Rwandzie (1994), masakry na placu Tian'anmen (VI 1989), wybuchu wojny w Syrii (2011), aneksji Krymu (2014), wybuchu wojny domowej w Jemenie (2015) – identyfikuje postacie: Nelsona Mandeli, Jasira Arafata, Icchaka Rabina, Szimona Peresa, Baszara al-Asada – przedstawia rozwój gospodarczy Chin i Japonii w drugiej połowie XX w. – wyjaśnia, dlaczego manifestacja chińskich studentów w 1989 r. zakończyła się niepowodzeniem – wyjaśnia, jakie są przyczyny współczesnych konfliktów w Afryce – ocenia problem terroryzmu – przedstawia przyczyny i charakter wojny w Iraku – ocenia wpływ USA na sytuację polityczną współczesnego świata
3. Polska w latach 90. XX w.	– wyjaśnia znaczenie terminów: plan Balcerowicza, gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja, bezrobocie, pluralizm polityczny	– wyjaśnia znaczenie terminów: popiwek, „wojna na górze"

	– zna daty: wdrożenia planu Balcerowicza (1990), wyboru L. Wałęsy na prezydenta (XII 1990), pierwszych w pełni demokratycznych wyborów do parlamentu(27 X 1991), wyboru A. Kwaśniewskiego na prezydenta (1995), uchwalenia Konstytucji RP (2 IV 1997), wyboru L. Kaczyńskiego na prezydenta (2005) – identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Lecha Wałęsy, Leszka Balcerowicza, Jacka Kuronia, Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha Kaczyńskiego – omawia założenia, realizację i skutki gospodarcze planu Balcerowicza – wymienia reformy przeprowadzone pod koniec lat 90. XX w. – wymienia najistotniejsze przemiany ustrojowe i ekonomiczne III Rzeczypospolitej – omawia podstawy ustrojowe III Rzeczypospolitej w świetle konstytucji z 1997 r.	– zna daty: noweli grudniowej (XII 1989), rozwiązania PZPR (I 1990), początku „wojny na górze" (1990), uchwalenia małej konstytucji (X 1992), reformy administracyjnej (1997) – identyfikuje postacie: Jana Krzysztofa Bieleckiego, Jarosława Kaczyńskiego, Ryszarda Kaczorowskiego, – omawia koszty społeczne reform gospodarczych – charakteryzuje scenę polityczną pierwszych lat demokratycznej Polski – przedstawia proces budowania podstaw prawnych III Rzeczypospolitej – wyjaśnia przyczyny rozpadu obozu solidarnościowego – ocenia przemiany polityczne i gospodarcze w Polsce po 1989 r.
4. Polska w NATO i EU	– wyjaśnia znaczenie terminów: NATO, referendum akcesyjne, Unia Europejska – zna daty: przyjęcia Polski do NATO (12 III 1999), referendum akcesyjnego (VI 2003), wejścia Polski do UE (1 V 2004) – identyfikuje postacie: Aleksandra Kwaśniewskiego, Billa Clintona, Borysa Jelcyna – przedstawia przyczyny i skutki przystąpienia Polski do NATO i UE – wymienia i omawia etapy integracji Polski z UE – przedstawia postawy Polaków wobec problemu integracji Polski z UE – omawia konsekwencje członkostwa Polski w NATO – wymienia korzyści, jakie przyniosła Polsce integracja z UE oraz wejście do NATO	– wyjaśnia znaczenie terminów: Trójkąt Weimarski, program „Partnerstwo dla Pokoju", Środkowoeuropejskie Porozumienie o Wolnym Handlu (CEFTA), grupa luksemburska – zna daty: podpisania Układu europejskiego (XII 1991), powstania Trójkąta Weimarskiego (1991), wyjścia ostatnich wojsk rosyjskich z Polski (1993), podpisania protokołu akcesyjnego Polski do Paktu Północnoatlantyckiego (1997), podpisania Traktatu nicejskiego (2000), udziału wojsk polskich w wojnie w Afganistanie (2002) i Iraku (2003) – identyfikuje postacie: Włodzimierza Cimoszewicza, Bronisława Geremka – określa główne kierunki polskiej polityki zagranicznej – wymienia i omawia etapy polskiej akcesji do NATO – opisuje udział Polski w wojnie z terroryzmem – ocenia rezultaty polskiego członkostwa w NATO i UE

5. Świat w erze globalizacji	– wyjaśnia znaczenie terminów: internet, telefonia komórkowa, globalizacja, amerykanizacja, kultura masowa – wyjaśnia, jakie szanse i zagrożenia niesie za sobą globalizacja – omawia zalety i wady wprowadzenia nowych środków komunikacji – opisuje przejawy globalizacji we współczesnym świecie – wskazuje cechy współczesnej kultury masowej – opisuje zjawisko amerykanizacji – przedstawia konsekwencje wzrostu poziomu urbanizacji współczesnego świata – wyjaśnia, na czym polega zjawisko przeludnienia	– wyjaśnia znaczenie terminów: antyglobaliści, bogata Północ, biedne Południe, „globalna wioska”, Dolina Krzemowa – wymienia poglądy przeciwników globalizacji – przedstawia skutki rozwoju turystyki – omawia przyczyny, kierunki i skutki ruchów migracyjnych we współczesnym świecie – omawia szanse i niebezpieczeństwa dla człowieka, wynikające ze współczesnych zmian cywilizacyjnych – ocenia skutki zjawiska amerykanizacji kultury na świecie
6. Wyzwania współczesnego świata	– wyjaśnia znaczenie terminów: bogata Północ, ubogie Południe, przeludnienie – wymienia problemy demograficzne współczesnego świata – wskazuje rejony świata, w których występują największe nierówności społeczne – wymienia najważniejsze zagrożenia społeczne współczesnego świata – prezentuje zagrożenia ekologiczne współczesnego świata	– wyjaśnia znaczenie terminów: Czarna Afryka, Europol, efekt cieplarniany, arabska wiosna, tzw. Państwo Islamskie, protokół z Kioto – zna daty: wejścia w życie protokołu z Kioto (2005), arabskiej wiosny (2010–2013) – określa przyczyny i skutki narastania nierówności społecznych we współczesnym świecie – wyjaśnia, jakie zagrożenia niesie za sobą przestępczość zorganizowana – przedstawia działania współczesnego świata na rzecz poprawy stanu ekologicznego naszej planety – przedstawia przyczyny i skutki przemian w świecie arabskim w latach 2010–2013 – wyjaśnia, na czym polegają kontrasty społeczne we współczesnym świecie – przedstawia działania podejmowane w celu niwelowania problemów demograficznych, społecznych i ekologicznych we współczesnym świecie
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU VI		